

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Caput VIII. De Forma Sacramenti Evcharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPUT VIII.
DE FORMA SACRAMENTI EUCHARISTIE
CONTROVERSIAL
Quomodo verificentur verba Consecrationis.

859. **R**atio dubitandi est. Quia sensus illius propositionis: *Hoc est Corpus meum*: videtur omnino requirere, ut Corpus Christi sit sub illis speciebus vel per totum tempus propositionis, vel ad minimum tempore quo profertur copula, est. hoc autem est falsum, incipit enim primum esse presens in fine propositionis.

P. Suarez d. 58. l. 5. docet, loquendo de propositionibus, quarum veritas pro vno instanti existere potest tempore locutionis (qualis non est illa qua dico: *Ego taceo*: nec illa qua motum localem significat, ut: *ego venio*: sed illa qua significant vel motum instantaneum, vel existentiam rei permanentis) de his inquam propositionibus docet Suarez, ad earum veritatem sufficere, si pro aliquo instanti, quodcumque illud sit, respondeat obiectum propositioni, sicut ad veritatem propositionis indefinitae, qua dico: *aliquis loquitur*: sufficit, live loquatur Petrus, live Paulus.

Contra hanc explicationem sic argumentor. Veritas horum verborum: *Hoc est Corpus meum*: ita debet defendi, ut excludat simultaneam veritatem hujus: *Hoc est panis*. Nam Sacerdos cum veritate diceret: *Hoc est Corpus meum* (id est Christi) & non panis. atqui secundum Suarez hac non procederent: ergo &c. Minor probatur. Nam hac propositio etiam esset vera: *Hic est panis*: quia sensus esset secundum Suarez; Pro aliquo instanti quo durat propositio, illud quod substat accidentibus, est panis, quod est verissimum.

Confirmatur. Contradictoria hujus: *Hoc est Corpus meum*; est hac: *Hoc non est Corpus meum*. ac proinde ejus sensus deberet esse universalis, negans praesentiam Corporis Christi pro omnibus & singulis instantibus propositionis, nempe: *In nullo instanti id quod substat accidentibus, est Corpus meum*. ergo etiam hac esset universalis: *Hoc non est panis*. ergo sensus esset iste: *In nullo instanti propositionis id quod substat accidentibus, est panis*. sed hac esset falsa: ergo contradictoria esset vera: scilicet: *hoc est panis*: & quidem esset vera, dum etiam esset vera altera, *Hoc est Corpus meum*.

860. Dicendum itaque est, veritatem hujusmodi propositionum, sive sint affirmativae negativae, habere hunc sensum: *In fine propositionis obiectum sic se habet*: vel: *non sic se habet*. Videtur supponi hac Conclusio à S. Thoma 2. 2. a. 7. ad 3. ubi dicit: [Ista conversio in ultimo instanti prolationis verborum, tunc completur verborum significatio, quia est etiam in Sacramentorum formis.]

Probat 1. à posteriori. alioquin si quis volens asserere Petrum esse sanctum, in tempore dum profert vocem, Petrus, per revelationem intelligeret, eum tunc peccare mortaliter, postea adhuc salvam veritatem addere: est falsum, quod est falsum & à nemine concessum, teneatur enim abrumper: ergo signum est, quod ad minimum affirmer, esse sanctum pro fine propositionis.

Probat 2. à priori. Ante finem propositionis & prolationis praedicati, nondum est affirmatum praedicatum de subiecto simpliciter absolute, quia nondum existit plena significatio: ergo sicut per prolationem praedicati absolute consumatur propositionis significatio, ita ex mente loquentis satis est, & etiam requiritur, ut fine propositionis obiectum ita se habeat, ut ille pronuntiat, & hoc vel maxime verum est in propositionibus practicis, hoc est, suorum doctorum effectivis, & quae seipsas verificant, ut est hac, *Ego tibi debitum condono*. talis est etiam forma consecrationis. ergo.

861. Objicitur 1. Si verba deberent verificari in ultimo instanti intrinseco propositionis, sequeretur verba operari suum significatum antequam illud completeret significant. consequenter quam illud completeret significant: ergo absurdum: nam significando causant: ergo absurdum est, verba affirmare praesentiam Corporis Christi pro fine propositionis. Sequela potest probari dupliciter. 1. Tunc verba primum completeret significant, quando ab audiente complerentur: sed non nisi post mortalem perfectionem: ut ex philosophia constat; ergo non nisi post mortalem verificabuntur. Ad hoc tamen respondetur, verba causare non per actum significationem, sed per vim significationem quam habent in actu primo, & completam quando sunt absoluta in ore loquentis.

Fortius probatur sequela objectionis hoc modo. Tandiu verba non habent completam significationem, quamdiu adhuc sunt per alia subsequenter verba determinabilia ad sensum perfectum, ita ut adjectione alicujus vocis falsificaretur forma, & sensus requisitus destrueretur: ergo ut verba habeant completam significationem & sensum requisitum pro valore formae, debet accedere negatio vocis corruptivae sensus requisiti. Consequentia videtur esse bona. Antecedens probatur in exemplo: si Sacerdos verbis consecrationis, *Hoc est Corpus meum*, adjiceret vocem, *aëreum*, non consecraret, ut praeced. tract. dictum est, quia *τὸ ἀερεῖον*, destruit sensum legitimum formae & vocis *Corpus*, quod deberet significare corpus organicum & humanum: quam significationem non habet complete nisi per omissionem vocis, *aëreum*: ergo significatio verborum & sensus legitimus, absolvitur primum post illam moralem quā posset adjici vox *aëreum*. Pro solutione

862. Notandum 1. Hæc duo esse diversa: sensum propositionis esse completum: & sensum propositionis carere æquivocatione: seu: sublatam esse æquivocationem in ordine ad audientes. v. g. dum dico, *Hoc fecit Petrus*, est sensus completus sed æquivocus, quia potest intelligi vel de Petro A. vel de Petro B. hæc autem æquivocatio bene stat cum sensu completo; nam hæc est natura æquivocorum, ut habeant duos sensus completos, & per intentionem loquentis possint ad unum determinari, ita ut proferens non sit mentitus, nec imperfecte locutus: alioquin, ut observat Lugo, nec Prophetæ, nec Sybillæ, nec qui scribunt Hebraicè sine punctis, nec qui vivunt hieroglyphicis, loquerentur aut scriberent in sensu completo, quod dicere est absurdum. Jam vero si illi propositioni, *Hoc fecit Petrus*, adjiciantur hæc aut similia: *filii Prætoris*, erit sublata æquivocatio in ordine ad audientes.

Notandum 2. Aliquas propositiones esse æquivocas hoc sensu, quod sine alijs additis habeant sensum perfectum, & alium imperfectum; unde si proferantur cum intentione sensus perfecti, habent illum in actu secundo, & si sint practice propositiones, efficiunt in fine quod significant. Hujusmodi esset ista; *Ego te accipio in meam*. nam sine adjectione possunt ex intentione loquentis habere sensum absolutum; quodsi tamen adjicerentur hæc alia: *si pater consenserit*: habent sensum conditionatum & imperfectum seu incompletum. Similiter (& est exemplum Lugonis) hæc propositio: *Christus non est in Eucharistia*, ex intentione loquentis potest esse hæretica, & hunc sensum habet completum: habet tamen simul etiam sensum incompletum, quatenus adjici possent hæc: *ante consecrationem*, & in hoc sensu prolata non esset hæretica. Hinc infert Lugo, Dicastillo & Pallavicinus, eum qui ex animo contrahendi matrimonium, aut hæresin proferendi, proferret priora verba: sed penitentia ductus statim mutato consilio adjiceret posteriora, reve-

ra contractu obligari in priore casu, & in posteriore incurrisse censuram latam in hæreticos hæresin proferentes. Ratio patet ex dictis; quia verba fuerunt ex intentione loquentis prolata in sensu completo, quem habent sine adjectis, esto per adjectionem aliorum deciperet audientes, quasi ea protulisset in sensu incompleto. His positis

863. Respondetur ad Objectionem, negando antecedens. ad probationem respondetur, *τὸ Corpus* esse æquivocum, ita ut in sensu quem habet completum, significet corpus organicum, & in sensu quem habet incompletum, significet corpus phantasticum. Jam ergo, quando proferitur ex intentione prioris sensus, habet sensum completum, antecederet ad omnem morulam subsequentem, seu antecederet ad silentium subsequens, sive quod idem est, antecederet ad omissionem vocis, *aëreum*, pro tempore sequenti: hæc autem negatio seu silentium, tantum servit ad tollendam æquivocationem in ordine ad audientes, non vero in ordine ad hoc, ut habeat sensum completum.

CONTROVERSIA II.

An verba causent Conversionem Eucharisticam ut vera.

864. Affermat S. Thomas a. 5. ubi ait: Veritas hujus locutionis: *Hoc est Corpus meum*: non præsupponit rem significatam, sed facit eam.

Contra hoc objicitur argumentum philosophicum. Veritas formalis propositionis vocalis est denominatio partim extrinseca, desumpta ab existentia objecti: ergo non potest suum objectum significatum causare ut formaliter vera, hoc est, ita ut pro priori natura præsupponat ipsam veritatem formalem adæquatam; sic enim objectum præsupponeretur immediate ad se ipsum.

DICO 1. Veritas formalis formae consecrationis, non est causa conversionis Eucharisticæ, nec præcedit pro priori natura, sed solum præcedit significatio objecti. Itaque post Scotum Suarez, Valq; Tanner, Lugo, Dicastillo. Probatur. Et quidem quod pro priori natura debeat præcedere significatio, est clarum, non enim causant verba merè materialiter spectata, sed ut significantia, ut patet ex alibi dictis. Quod autem pro priori natura non præcedat Veritas formalis, evincit ratio allata.

DICES. Locutio vera de præsentī, præsupponit in loquente cognitionem & judicium de objecti existentia: ergo multò magis præsupponit existentiam objecti. Probatur antecedens. Nam prius est scire quàm loqui; locutio enim ad hoc instituitur, ut loquens communicet audienti, quod ipse scit: ergo qui aliquid affirmat vocaliter, debet prius mentaliter scire, rem ita se habere. R. 1. Hoc argumentum nimium probare, scilicet, Christum jam esse sub accidentibus, antequam Sacerdos incipiat proferre formam: item Sacerdotem scire aut credere, illud jam adesse an-

LIII

tecedent

recedenter ad formam. *re. ergo 2.* Distinguen-
do antecedens. locutio merè speculativa præs-
supponit tale iudicium, concedo: locutio practica seu
causalitativa sui objecti, nego. Discrimen est, quod
prior cum non possit ponere conformitatem obje-
cti secum, debet scire jam aliunde positum esse,
aut poni pro ultimo instanti: at verò locutio pra-
ctica, cum possit hanc conformitatem ponere fa-
ciendo ipsum objectum, & sic verificare seipsam,
non præsponit cognitionem de objecto aliunde
posito, sed satis est ad cavendum mendacium, quod
præcedat cognitio de objecto per ipsam locutio-
nem ponendo: ut si dicam: *Ego tibi centum, quos
debes, remitto.* Aliud exemplum appositum affert
Dicasillo n. 226. [Si, inquit, tu à me queras
vnum cermen factum ex tempore, & ego inconti-
nenti dicam: *Ecce! ego jam subito, quod quæris,
profero cermen:* quando incepi, nondum erat cer-
men, certus tamen quod quando absolvam, erit
cermen, possum salvâ veritate incipere affirmare.]

Objicies. Concilium Trid. colligit præs-
entiam Christi ex veritate verborum: ergo debent
antecedenter esse vera. Nego Conseq. Nam vt
Concilium legitime inferat præsentiâ Corporis
Christi, abunde satis est, verba esse vera, sive de-
inde verificent seipsa, sive aliunde habeant veri-
tatem.

865. DICO 2. Pro priori naturâ verba
sunt vera veritate radicali & existentiali. Proba-
tur Conclusio. Verba consecrationis pro priori
naturâ sunt verba prolata in persona Christi, qui
mentiri non potest: ergo quâ talia habent infalli-
bilem connexionem cum objecti conformitate,
non minus quàm actus supernaturales: sed hæc
est veritas radicalis: ergo. &c.

CONTROVERSIA III.

Quomodo significet pronomen Hoc & Hic in Verbis Consecrationis.

866. Prima sententia est Alexandri, docentis,
pronomen *Hoc*, supponere quidem pro
substantia panis determinatè, & pronomen *Hic*,
pro substantia vini, sed tanquam pro signis Cor-
poris Christi exstituri sub illis accidentibus, vt
proinde hæc propositio: *Hoc est Corpus meum*, ha-
beat hunc sensum: *significatum per hunc panem est
corpus meum.* Ab Alexandro non multum differt D.
Bonaventura, qui vulgè pronomen *Hoc* supponere
pro pane, sed copulam *est* non significare identi-
tatem, sed transitum, vt sensus sit: *Hoc transit in
corpus meum.* Rejicitur vterque; quia copula *est*
debet sumi in sensu proprio, vt monet Tridenti-
num dum ait: Christum dixisse verè corpus suum
esse id quod sub specie panis offerebat.

Secunda Sententia est, pronomen *Hoc* sup-
ponere pro Corpore Christi. Huic sententiæ, vt
observavit S. Thomas, objicitur, quod ex ea se-
qui videatur, propositionem fore identicam & ne-
gatoriam, dum faceret hunc sensum: *Corpus meum*

est corpus meum. Omnis varijs solutionibus in-
ficientibus, quæ apud Vasquez videntur posui.

Dicendum est, pronomen *Hoc* determinatè
idem in solo Corpore Christi verificari, non to-
men illud significare explicite & determinatè
conceptu Corporis Christi, sed sub conceptu
muni ad quamcumque substantiam, quæ per acci-
dentia designari possit, vt sensus sit: *Substantia
quæ in fine propositionis substat istis accidentibus,
est corpus meum.* Vnde si non fieret consecratio, sed
diceretur: *Hoc est panis*, conceptus ex pane pro-
minis esset planè idem, hoc est, contentus.

867. Dubium est, an illa pronomen transi-
pianitur substantivè, an verò adjectivè, an
pronomina illa sint subiectum illius propo-
sitionis, an verò prædicatum, vt sensus sit: *Corpus
meum est hoc*, seu: *est contentum sub his speciebus.*

Prima sent. docet, accipi adjectivè, de-
bere rationem prædicati. Ità Valo, Legas,
stillo, secuti Maldonatum & alios.

Secunda sent. communis, contrarium
tam probat, quàm supponit.

Tertia est media, Card. Pallavicini, et
n. 244. fatetur pronomina illa poni adjectivè,
& quidem, si subtiliter inquit, considerentur,
semper debent, nec aliter possunt poni quàm
adjectivè, sunt enim relativa, adeoque sunt
subintelligitur aliquod substantivum, cui re-
cet illud relativum. Deinde verò negat, pro-
mina illa esse in forma consecrationis prædi-
catum, & sic denique sentit cum secunda sen-
tentia.

Hæc expositio mihi etiam placet; & pro-
batur ab eodem auctore imprimis ex veritate con-
secrationis, prout referuntur à S. Paul. ad Cor.
11. *Hic calix novum testamentum est in meo sanguine.*
Probat 2. hoc discursu. Christus postquam
Jo. 6. dixerat, suam carnem fore manducandam,
& sanguinem bibendum, ad hoc jam facendum
non solum invitabat, sed etiam suo præcepto
compellebat dicens: *accipite & manducate et omnes:*
vt autem illos ad manducandum moveret,
rationem addidit: *quia est corpus meum.* Hæc
bis continetur syllogismus, quo Christus por-
tavit, id quod illis porrigebat, esse illis manducan-
dum. Cum enim quasi in genere dixerat: hoc
quod vobis porrigo, est vobis ex præcepto man-
ducandum, id probavit: quia est corpus meum:
vt autè hæc probatio sit in prima figura, hoc est
rectissime & naturalissime concludens, debet
solvi in hunc syllogismum: Corpus meum est
vobis manducandum: id quod vobis porrigo
sub istis accidentibus, est corpus meum: ergo
quod vobis porrigo, est vobis manducandum.
Ecce! medius terminus est, *Corpus meum*, qui
subiecto conclusionis: ergo in minore Corpore
prædicatum: atqui minor est forma consecra-
tionis, ergo in eadem forma Corpus est prædicatum,
& Hoc est subiectum.

868. Obijciunt. Illud est prædicatum propositionis, quod in eo genere ponitur, cuius generis est alter terminus propositionis: nimirum si sit generis masculini; ponitur & illud quod est capax omnium generum, in genere masculino: si enim poneretur substantivè, poneretur in genere neutro, juxta regulam Emanuclis: Atqui in forma consecrationis calicis pronomen ponitur in genere masculino, quia calix aut sanguis est generis masculini; ergo non est subiectum sed prædicatum. Nam si esset subiectum, deberet dici Hoc est calix.

Re. Imprimis græca vox ΠΟΤΥΡΙΟΝ, significans calicem, est generis neutri: unde ex græco textu non potest colligi, an articulus sit positus substantivè an adjectivè: & ideo Janfenius fateretur, æquè verti posse: *Hoc est calix*. sed quia vulgata editio legit: *Hic*. ideo aliter respondet Pallavicinus, etiam si pronomen se teneat ex parte subiecti, adhuc in communi locutione desumere genus à prædicato: ut si quærenti: qualis sit hæc gemma: dicam, *Hic est Adamas*. Rationem dat, quia defacto nomina substantiva sunt distributa in tres classes, in quarum vna ponuntur ea quæ sunt generis masculini, in altera, quæ feminini, in tertia quæ neutrius. Quando ergo dicimus: *Hic est Adamas*, *Hic est Sanguis*: pronomen *Hic* continet implicitam affirmationem, nempe, id quod tibi demonstro, est in ea classe rerum quæ ponuntur in masculino. Sed de hac lite plura grammatici.

CONTROVERSIA IV.

An plures Sacerdotes possint simul consecrare eandem materiam.

869. Errum est 1. id validè fieri posse, si forma à pluribus absolvetur in eodem instanti, secundum illum sonum ultimæ syllabæ, qui sufficienter compleat significationem sensibilem totius propositionis.

Certum est 2. aliquando id licitè fieri, ut colligitur ex novo Pontificali edito jussu Clementis VIII. ubi præcipitur, ut præbyteri ordinandi consecrent eandem materiam cum Episcopo ordinante. item quando consecratur aliquis Episcopus, debet simul cum suo ordinante consecrare, & uterque de utraque specie sumere, cum tamen Neomystra non nisi vna species derur. Denique mos Græcorum Romæ approbatus est, ut semper cum Episcopo consecret præbyter, licet neutram speciem sumat. Unde Durandus & quidam alij audiendi non sunt, dum talem Ecclesiæ consuetudinem audent improbare.

Certum est 3. Neomystras debere habere aliquo modo intentionem consecrandi, & non merè recitativè illa verba proferendi. Dicuntur enim in Pontificali celebrare seu concelebrare, & serio monentur, ut studeant verba absolvere cum Episcopo, quæ admonitio supervacanea es-

set, si verba tantum recitativè proferrent. Neque obstat, quod in antiquissimo Pontificali dicitur: *sicut si celebrarent*. Sensus enim est: *sicut si seorsum celebrarent*.

870. Explicandum tamen est, quâ ratione evitari possint plura inconvenientia. Nam vel Neomystra absolvit verba simul cum Episcopo, vel prævenit, vel sequitur. Si absolvat simul cum Episcopo (quod moraliter quoad utramque speciem impossibile videtur) sequitur quod Sacerdos consecret alteram speciem quam non sumit. Quod si in vna specie simul consecret cum Episcopo, non item in altera, sequitur Sacerdotem consecrare vnam speciem & non alteram, quod per se loquendo nunquam licet, & huic periculo semper se exponit. Si verò Neomystra præveniat Episcopum, sequitur 1. Episcopum non consecrare illam speciem, qui tamen est principalis consecrans. Sequitur 2. quod, si fuit præventus in consecratione calicis, sumat calicem quem non consecravit. Sequitur 3. Quod non solum Episcopus, sed etiam ceteri Neomystræ præventi proferant verba supra materiam jam consecratam, quod non licet. Si denique Episcopus omnes prævenit, sequitur, Neomystras omnes proferre verba supra materiam jam consecratam.

In hoc puncto ad faciendam praxin, & scrupulos amolientos, Neomystræ debent attendere 1. ut quantum possunt, contentur simul cum Episcopo absolvere. 2. ut habeant intentionem primariam proferendi verba meliori modo quo possunt & debent proferri ex voluntate Dei & Ecclesiæ, esto illis non constet, quisnam sit ille modus. Et hac ratione satis evitentur inconvenientia.

871. Ceterum questio speculativa restat, qualis deberet esse intentio, si quis explicitam habere vellet. Communis est opinio, requiri in Neomystris intentionem conditionatam, consecrandi, si cum Episcopo absolvant. Unde solus Episcopus habet intentionem absolutam, & est certus de sua consecratione. Ita Suarez, Conink, Lugo.

Adhuc tamen yrgeri potest vnum ex inconvenientibus. Nempe quia fieri potest, ut Neomystra in consecratione panis non absolvet cum Episcopo, adeoque non consecraverit: absolvat tamen cum Episcopo formam Calicis, & consequenter eum consecret: quod ceteroqui est illicitum: Non enim licet calicem consecrare sine panis consecratione, & præterea talis nihil sumeret ex eo quod consecravit.

Communi itaque sententiæ addendum putat Dicastillo (quem sequitur R. P. Antonius de Spiritu Sancto, in suo perdocto Directorio Confessionariorum, qui, dum hæc scribo ad manus venit, recentissime editus) aliam adhuc subesse conditionem in intentione Neomystræ, nempe quod in consecratione calicis habeat intentionem consecrandi, si prius panem cum Episcopo consecravit.

Necdum

Necdum tamen omnis ablata difficultas est. Nam fieri posset, ut Neomytha absolveret formam consecrationis panis cum Episcopo, non item formam calicis: ergo consecrabit unam speciem sine altera. Ad hanc replicam non audet respondere P. Dicastillo, quod Neomytha possit habere in consecratione panis intentionem conditionatam, si futurum sit ut absolvat etiam cum Episcopo formam calicis, quia Sacramentorum operatio & confectio, matrimonio excepto, non potest suspendi in futurum. Respondet itaque non esse opus aliquâ conditione tali, sed satis esse quod habeat spem & conatum absolvendi etiam formam calicis cum Episcopo. Facilius tamen responderetur, subesse conditionem de presenti, scilicet: si Deus videret me absolviturum formam calicis cum Episcopo.

Sed quid si utramque formam cum Episcopo absolveret Neomytha? adhuc sequitur inconveniens, quod non sumeret ex utraque specie quam consecravit. Ad hoc respondet Lugo, vel non esse juris divini, sed tantum Ecclesiastici, adeoque dispensabilis ab Ecclesia, quod sumatur utraque species in sacrificio ab aliquo Sacerdote, vel, si est juris divini, esse tamen satisprobabile, quod secluso præcepto Ecclesiastico, sufficeret sumptio facta ab alio Sacerdote quam à Celebrante: sicut non est juris divini, nunquam fieri oblationem sine consecratione, cum hoc fiat in die Parasceves. Paulò aliter respondet Dicastillo, præceptum summendi utramque speciem, esto sit divinum, non tamen esse latum pro concelebante, sed pro celebrante principali, ut colligitur ex Ecclesiæ praxi, cujus est declarare præcepta divina.

872. Contra omnia hætenus dicta potest adhuc fortiter virgeri ab experientia manifesta, quâ sæpius contingit, ut Neomytha audiat alios jam ante se absolvisse verba consecrationis panis: ex quo sequi videtur, non licere illi amplius postea proferre verba consecrationis supra calicem, ne quidem sub conditione, si consecravit hostiam. cum enim certus sit, se non consecrâsse, sed alios ante se, ineptè ageret adjiciendo conditionem, quam scit non esse impletam: & malè etiam faceret proferendo verba supra calicem, cum expressa intentione non consecrandi: ergo vel deberet omnino silere (quod non permittitur) vel deberet velle conari consecrare: ergo vel deberet conari consecrare unam speciem tamen non consecraverit alteram, quod supponitur esse inconveniens, vel fatendum est, non esse inconveniens, id quod communiter inconveniens reputatur, nempe me consecrare unam speciem, etiam si non consecrem alteram.

Ob hanc difficultatem, quod dicere non eram ausus, video nunc docuisse P. Esparza, qui negat, hoc vllum inconveniens esse, & sic declarat. Dicendum, inquit, intentionem debere esse absolutam, & sine vlla speciali restrictione, non contenta intrinsecè in ipsa causâ rei, sicut concipitur per se ab vnoquoque solitariè celebrante,

& nihilominus nullum sequi inconvenientiam simultate plurium consecrantium eandem materiam actu ab Ecclesia præscriptam, ut omnes moraliter consecrant valide. Licet potest ille vel illi valide consecrant qui primi ab eis verba physice. Ratio valoris moralis in consecratione, tamen si physice aliquorum consecratio sit posterior quam aliorum, hæc est, quod nimirum quicumque audit formam consecrationis nuntiata ab vnoquoque ex ita celebrantibus, perinde redditur certus ex vi talis auctoritatis præsentia reali Christi sub illis accidentibus, & consequenter perinde moveatur ad adorandum Christum, & ad omnem sensum pietatis concentum ex Sacramento, atque si ille solus prius verba consecrationis, & propterea ob nullam ita consecrantibus determinatè sumptam consecrationem potius quam ob consecrationem exhibet alterius ex iisdem, potest ad idem moveri, eandemque certitudinem habere, quandoque juxta præscriptum Ecclesiæ, omnes consecrantur, quantum fieri potest, ut simul absolvantur, ideoque, ne detur sensibilis & manifesta simul unus post alium. Negatur itaque vllum esse inconveniens, quod unus vel alius consecraret, & non aliorum consecratio sit validior, ceteris, unus physice consecraret panem, alius calicem sumat & offerat, qui non consecravit physice, & e converso, qui physice consecravit, non tamen nec offerat: nullum, inquam, est inconveniens, nullumque irreverentia genus, quia in rebus moralibus non habetur ratio diversitatis physice constituta diversitate morali: atque in præsentibus reddit certum usus & auctoritas Ecclesiæ, videtur hujusmodi simultaneam plurium consecrationem, & scientis illà admissâ esse inevitabilem, & saltem discrepantiam physice prioritatis, & posterioritatis inter consecrationes, cum intentionibus uter prius consecraverit physice. Hæc P. Esparza.

873. Quæ verò obijci aut vitiosè virgeri possent, dissolventur facillè, si animè advertamus, quod ex Neomythis nullus totam formam consecrationis proferat secundum omnia & singula verba, postquam jam alius absolvit, ut v. g. Petrus incipiat dicere: Hoc, postquam jam alius totam formam absolvit. hoc sane esset inconveniens maximum, nec talis ageret ex more Ecclesiæ: sed vniuseujusque verba ita interpretantur cum verbis aliorum, ut nullus sit, cujus verba non fuerint in actu primo apta, & apta in differentia ad hoc, ut ipse proferens physice consecraret, eò quod nullius verba præsupponunt hostiam jam ab alio consecratam. hoc patet, cum supra dixerimus verba tantum moraliter fluere in effectum sacramentalem, jam facile capitur, quomodo nullius Neomythæ verba supponantur otiosa, sed etiam secundum maiorem partem æqualiter cum alijs moveant Deum, & ponendum Corpus Christi sub speciebus, & ceteris, etiam si Petrus audisset formam jam à Paulo absolutam esse, antequam ille absolvisset, tamen

tamen absolvere formam, quia hoc est necesse, ut verba prius cum alijs prolata habeant sensum integrum & absolutum: & hæc in confirmationem dicta sint.

CONTROVERSIA V.

An Verba Consecrationis dicantur Enuntiative, vel Recitative.

874. **P**ropositio duplici intentione proferri potest. 1. Enuntiative, seu, quod idem est, Significative ac formaliter. 2. Recitative seu materialiter. Priori modo proferitur, quando intendimus affirmare id quod propositio significat. Posteriori modo, quando intendimus narrare historicè, quod alius per illam propositionem affirmavit: sive deinde nos idipsum affirmemus, sive non: v. g. si Sacerdos legat Epistolam in Missa Feli Corporis Christi, ubi recensetur historia institutionis Eucharistice.

Quæritur ergo in præsentia, an Sacerdos, quando consecrare intendit, proferat verba Christi recitative tantum, an enuntiative tantum, an utroque modo.

Cavendum autem est, ne quæstio hæc confundatur cum alia quæ cum hæreticis est, an verba proferantur Concionatorie, an Consecratorie: omnes enim Catholici fatentur proferri Consecratorie: sed dubitatur à Catholicis, an Sacerdos intendens primariò consecrare, hoc ipso saltè implicitè velit illa verba proferre affirmative, vel, an sufficiat, ea velle tantum proferre recitative, seu narrative, adeo ut si primariò vellet tantum sic proferre, & nullo modo affirmative, an inquam adhuc conficeret Sacramentum, necne.

Prima sententia docet, proferri tantum recitative. Ità Innocentius III. lib. 4. de Mysticijs Missæ, Catherinus, Major, Mirandulanus, & noster P. Salmeron fusissimè, & teste Lugo doctissimè, to. 4. in Evang. tr. 13. eamque plures alij, quos sequitur Dicastillo, valde probabilem putant, ut proinde neminem movere debeat censura Vasquezij d. 200. n. 14. & Præpositi, eam opinionem erroneam vocantium.

Secunda sententia est, illa Christi verba tantum enuntiative proferri. Ità S. Bonaventura, Gabriel, Marfilus, Vasquez, & eam aliquando tenuerat Lugo.

Tertia est, proferri utroque modo: recitative quidem proprio Sacerdotis nomine, & ut sic non esse consecratoria, nec proinde necessarium esse ut recitative proferantur: enuntiative verò proferri in Persona Christi, & sic esse consecratoria, atque esse de essentia sic proferri. Ità Sotus, Suarez, Bellarminus, Valentia, Bonac. Conink, Tanner, Nugnus, Præpos. Hurt. Lugo, Dicastillo, Arriaga.

875. **DICO** 1. De essentia consecrationis est, ut verba proferantur enuntiative, sive Sa-

cerdos hoc explicite, sive tantum implicitè intendat, quod sufficit. Ità S. Thomas a. 5.

Conclusionem probat Vasquez & Hurtadus 1. Quia Sacerdos mediâ significatione verborum consecrat & convertit panem & vinum in Corpus & Sanguinem Christi. Nam Tridentinum sess. 13. c. 4. ait, Ecclesiam ex eo collegisse conversionem Eucharisticam fieri, quia Christus verè dixit, Corpus suum esse, quod offerebat: & non solum collegit tunc, quando Christus ipse in propria persona proferebat, factam fuisse conversionem à Christo, sed etiam nunc fieri à Sacerdote, quia nomine, & in Persona Christi verè dicit idem, quod Christus verè dixit. Ad hoc tamen responderet Lugo. Ecclesiam collegisse præsentiam Christi ex veritate verborum quæ dixit ipse Christus, consequenter autem colligere præsentiam Christi in nostra Eucharistia, quia Christus dedit Apostolis & Sacerdotibus potestatem conficiendi idem Sacramentum, recitatione eorundem verborum, cum intentione faciendi quod Christus fecit.

Probant iidem 2. Quia alioquin non fieret medijs verbis illa consecratio & conversio; nam vna substantia integra nequit pugnare cum alia, nisi ratione significationis verborum. Hæc probatio adhuc infirmior est. est enim, ut supra vidimus, repugnantia physica inter illas duas substantias quoad officium substandi accidentibus.

Probatur ergo Conclusio melius 1. ex Florentino & Patribus, asserentibus, illa verba proferri in persona Christi, ità ut Christus censeatur per os Sacerdotis ea proferre: atqui sic tantum recitative proferret, non proferret ea in persona Christi, sed proprio nomine: ergo &c.

Dices. Imò adhuc proferret nomine Christi, quia proferret ex intentione faciendi Sacramentum, quæ intentio denominat actionem fieri nomine Christi.

Sed contra. Dupliciter possum uti pronomine *Ego*, & *Meum*, proferendo ea nomine alterius. primo modo ità, ut per illud pronomen verè significem meipsum, licet id quod affirmando efficio, efficiam potestate alienâ, & sic nomine alterius. sic quando Minister baptizans dicit: *Ego te baptizo*: non est sensus: *Ego Christus te baptizo*: sed: *ego Petrus, Joannes &c.* qui tamen baptizat nomine Christi. Alio modo possum uti tali modo loquendi, ità ut illud pronomen reverè significet & appellet ipsum principalem, cuius personam speciali modo repræsentō, ità ut verba quæ profero cum pronomine, non verificentur vlllo modo de mea persona, sed de principali: sic Angelus repræsentans personam Dei, dixit: *Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac.*

Itaque Concilium Florentinum & SS. Patres in secundo sensu dixerunt proferri verba Christi in Persona Christi, nempe ad defendendam veritatem illorum verborum, quæ vera non essent, si rō *Meum* appellaret personam Ministri.

Confirmatur. Si tantum recitative proferrentur verba, sequeretur quod sufficeret, si Sacer-

M m m

dos

dos diceretur [Accepit panem , benedixit , fregit &c. dicens esse corpus suum.] hoc enim esset recitativè omnia dixisse.

Hoc ipsum discrimen inter formam hujus & aliorum Sacramentorum expressit *S. Thomas q. 78. a. 1. in Corp.* dicens : [Formæ aliorum Sacramentorum proferuntur ex persona Ministri , sive per modum exercentis actum , sicut cùm dicitur : *Ego te baptizo* : sed forma hujus Sacramenti proferitur quasi ex persona ipsius Christi loquentis , ut detur intelligi , quòd Minister in perfectione hujus Sacramenti nihil agit , nisi quòd profert verba Christi.]

Probatur Conclusio 2. Si verba tantùm recitativè proferrentur , sequeretur , non fieri consecrationem , si quis sine illis præcedentibus verbis cum intentione consecrandi , proferret præcisè hæc verba : *Hoc est Corpus meum* . consequens , inquit Lugo , licet aliqui concedant , est tamen durissimum : sequeretur enim etiam priora verba esse partem formæ , scilicet illa , *Qui pridie quàm pateretur* . quia sine his non est integra narratio : consequens videtur esse contra Florent. dicens , formam esse verba Salvatoris , illa verò sunt verba Evangelistæ.

Probatur potest 3. ad hominem. Adversarij fatentur , ex pronomine *Hoc* , colligi , quòd materia debeat esse præsens : atqui si tantùm recitativè dicerentur , non posset inde colligi necessitas præsentia : non enim affirmat Sacerdos , Christum super hæc accidentia dixisse : *Hoc est &c.* sed super illa quæ in cæna gerebat in manibus : unde tota narratio esset vera , etiam si nullam haberet præsentem materiam.

Probatur 4. Verba Sacramentorum significant id quod efficiunt : atqui verba , quibus conficitur Eucharistia , efficiunt præsentiam Corporis Christi sub speciebus : ergo debent illam significare : sed non significant illam , si tantùm recitativè proferrentur : non enim significant præsentiam Christi sub speciebus quas Sacerdos in manibus tenet , sed tantùm sub illis quas Christus tenuit in cæna : ergo debent proferri significativè.

Probatur 5. In consecratione ponuntur aliqua vi verborum , & aliqua per concomitantiam : sed hoc esset falsum , si verba tantùm proferrentur recitativè : ergo. Minor probatur. Quæro enim , an sub speciebus panis quem nunc consecrat Franciscus , ponatur Corpus Christi ex vi verborum prolatorum à Christo in ultima cæna , an vi prolatorum nunc à Francisco ? si dicas primum : contra est 1. quia illud non ponitur vi verborum , quod non est necessarium ad verificanda verba : sed præsentia Corporis Christi sub his modernis speciebus , non est necessaria ad veritatem verborum in ultima cæna prolatorum , non enim affirmavit Christus , sub his speciebus esse corpus suum. Contra 2. quia in cæna positus est vi verborum etiam ille sanguis , qui nunc non est amplius in Corpore Christi , sed remansit in sudario , spi-

nis &c. nunc autem non ponitur : debent autem etiam nunc poni , si attendenda essent verba prolata in ultima cæna. Si verò dicas secundum , habemus intentum , scil. verba ponuntur significativè , alioqui nihil poneretur vi verborum , quia nullam habent significationem in ordine ad præsentem hostiam.

876. DICO 2. Verba consecrationis etiam recitativè seu historicè proferuntur. Colligitur ex toto contextu Canonis , à verba illa *Qui pridie quàm pateretur &c.* quicunque enim audit totam illam narrationem , venit in operationem , quòd Christus hæc verba prædixit in cæna , & si Sacerdos alia supponeret , diceret historiam malè narrasse : ergo dicit ea recitari. Contra primam Conclusionem

Obijciunt 1. Si Sacerdos hæc verba proferret significativè , verba essent falsa , diceret enim illud esse suum corpus. 2. Non proferuntur à sua persona , ita ut *Hoc est Corpus meum* appellaret Sacerdos ut gerentem personam Ministri Christi , sed præsentantem personam principalem ; item enim Dicastria & Consilia Principum solent volumina scribendi , quasi scriberet ipse Princeps , repræsentant immediatè & directè , & non mediatè & indirectè , sicut quando Minister dicit : *Ego baptizo*.

Obijciunt 2. Græci addunt in consecratione panis hæc verba : *Qui pro vobis traditus*. In Ecclesia latina adduntur : in consecratione Calicis. Qui pro vobis effundetur . sed hæc non possunt nunc enuntiativè dici , quia non essent verba. In sententia communi , quòd illa verba non sint pars substantialis formæ , dicendum est , quòd solum recitativè proferantur , in sententia contraria verò dicendum , ea proferri à Sacerdote ut repræsentante tempus Cæna , ut sentit *Sanctus Cyprianus* : *effusionis duratio est posterior duratione Cæna*.

Contra 2. Conclusionem obijciunt 1. Verba æquivoca non possunt simul & semel in una proferentis habere duplicem sensum æquivalentem , v. g. si mihi duo confessi essent , non possem eos absolvi vna absolutione per verba , *absolvo te* ; dirigendo illud *Te* ad utrumque , respectu quorum est æquivocum . & ratio est , quia nomen æquivocum significat diversa ut directè , secundum diversitatem , & ideo debet ad rem determinari per intentionem loquentis : quæ si verba consecrationis proferrentur recitativè simul & enuntiativè , tunc illud *Hoc* , esset æquivocum ; nam ut recitativè prolaturum significat accidentia quæ Christus habuit in cæna in manibus , prolaturum verò enuntiativè significat accidentia posita in manibus Sacerdotis : ergo non possunt simul utroque modo proferri . 2. Non possunt simul utroque modo proferri . Si loquens non nisi vnam personam repræsentet , concedo , si duplicem personam repræsentet , nego major . & eodem modo distincta non re negatur Conseq.

Confirmatur responsio exemplis , quod Christus dixit Matth. 17. ad Scribas & Phariseos

Bene prophetavit de vobis Isaias dicens : Populus hic labijs me honorat , cor autem eorum longè est à me. protulit ea imprimis recitative , ut patet : deinde etiam enuntiative , dum de presenti populo suo nomine affirmavit , quod Deus per os prophetæ de populo tunc existente pronuntiavit. non enim loquebatur Isaias de Scribis & Phariseis , sed de toto populo Judaico tunc existente : & ut notat Maldonatus , sunt verba accusantis. Eodem modo potest Religiosus dicere mendico petenti Eleemosynam : quod olim Petrus dixit , & ego dico : argentum & aurum non est mihi.

Card. de Lugo hic tum n. 48. tum præcipue n. 120. movet questionem novam ; an illa verba accipite & manducate ex hoc omnes : tametsi non caussent ne quidem partialiter præsentiam Christi , nec sint pars formæ , nihilominus proferantur non merè recitative , sed potius ita , ut jam tunc Sacerdos loquatur in persona Christi , non minus quam per illa : Hoc est &c. & resolvit affirmative.

877. DICO tamen 3. Illa verba tantum recitative proferri. Probatur. Si illa verba proferrentur in Persona Christi , deberent ad aliquos audientes dirigi , sunt enim verba præceptiva sumptionis , ut docet ipse Lugo : sed non possunt assignari ad quos dirigantur : non quidem ad illos qui intersunt Missæ , non enim præcipitur illis sumptio ex illa hostia , nec Sacerdos habet animum alijs inde aliquid tribuendi : & quidni nemo Missæ interfit ? Sed neque diriguntur ad Apostolos , repræsentando tempus Cænæ ; tum quia Sacerdos non accipit potestatem præcipiendi Apostolis , nec Christus Apostolis præcipit nunc per Sacerdotem , ut sumant ex illo quod in Cænâ dederat , multo minus ex eo quod modo Sacerdos habet in manibus : tum quia sic evaderet inepta propositio causalis : esset enim sensus : accipite & manducate ex hoc (quod ego in Cænâ teneo) omnes , quia hoc , (quod nunc Sacerdos habet in manibus) est corpus meum.

Objicit Lugo 1. aliquas auctoritates Patrum. Verum , ut legenti patet , illa testimonia probarent (si quid probarent) illa verba esse etiam consecratoria. Solum itaque asseruerunt , illa esse verba à Christo prolata , nec esse verba Evangelistæ.

Objicit 2. Si illa verba non proferuntur in Persona Christi , tunc falsa erit causalis , quæ exprimitur per part. Enim. 3. hanc particulam , non proferri enuntiative , sed tantum recitative , ut disertè docet Suarez *disp. 59. s. 1. §. Dico 3.* vbi etiam pro comperto supponit , illa verba : *Accipite & manducate.* tantum dici recitative & materialiter. idem tradit Dicastillo & Arriaga. Obiter etiam adverto , part. Enim : nec ab Evangelistis nec à S. Paulo positam esse , poni tamen in Canone Missæ probabiliter ex Apostolica traditione , quod à Christo fuerit prolata , ut habet S. Thomas 2. 2. ad 5.

878. Est denique hic controversia , an forma calicis constitutiva sint hæc verba : *Novi & æterni Testamenti , Mysterium fidei , qui pro vobis &*

pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Affirmat S. Thomas a. 3. alij communius nunc negant.

Probatur 1. Incredible proflus est , nullum Evangelistarum , imò nec S. Paulum , cum de hoc Mysterio veller ex proposito instruere Corinthios , retulisse integram essentialiam formam huius consecrationis , sed mancā , cum tamen diligenter addiderint præceptum Christi , faciendi hoc in ejus commemorationem : atqui nullus illorum retulit totam illam formam , quæ utitur Ecclesia latina , & quod bene notandum est , non solum nullus retulit omnia illa verba , sed aliqua etiam verba : æterni : & : *mysterium fidei* : omnes omiserunt. ergo non sunt omnia essentialia.

Probatur 2. ex Liturgiis Apostolorum , tum Evangelistarum Joannis & Marci , in quibus forma ponitur his præcisè verbis : *Hic est sanguis meus.* vel : *Sanguis meus est hic.* Præterea nec in Liturgia S. Jacobi Apostoli , nec S. Basilij , nec S. Chrysostomi , nec Æthiopum , quæ creditur composita ab Apostolo Matthæo , nec S. Leandri vel Isidori , præscribitur forma Ecclesiæ latinæ , sed aliqua illius verba omittuntur : atqui temerarium esset dicere , ab his omnibus nunquam consecrari calicem , præsertim cum Romæ illæ Liturgiæ Græcorum à Græcis observentur , sciente Pontifice.

Accedit auctoritas PP. Concilij Florentini , qui non ignorabant , Græcos aliā formā uti , neque tamen in hoc reprehenderunt , sed potius supposuerunt , eos rectè consecrare. Vnde Suarez , cateroquin S. Thomæ observantissimus , in fine sect. 1. sic concludit. [Quocirca non existimo injuriam fieri D. Thomæ , si propter multarum Ecclesiarum & Liturgiarum auctoritatem ab ejus opinione discedamus , quam sine dubio ipse mutasset , si vel prædictas Liturgias , vel aliarum Ecclesiarum usum agnovisset. quod enim non agnovit , signum est , quod nullam earum mentionem faciat in toto articulo.]

Dices. S. Thomam non dixisse , ea omnia esse de essentia , sed : *de substantia* : hoc est , ut explicant quidam Thomistæ , sine quibus quidem posset ex intentione Ministri fieri consecratio , sed tamen si Minister velit illis omnibus uti , tunc effectum suspendi vsque ad earum absolutionem. Verum hæc interpretatio est contraria S. Thomæ , ut ex Thomistis fatetur Philippus à SSS. Trinitat. nam S. Thomas pro eodem sumit : verba *esse essentialia* , & *esse substantialia*. Nam q. 60. a. 8. de forma Sacramenti in communi sic docet : [Si diminuat aliquid eorum , quæ sunt de substantia NB. formæ Sacramentalis , tollitur debitus sensus verborum , & ideo non perficitur Sacramentum.] Deinde in hoc ipso articulo de forma Calicis , tum in C. tum in arg. 2. & ejus responsione planè declarat , priora verba sine posterioribus non habere efficaciam.

Probatur Conclusio 3. Auctoritate SS. PP. Ambrosij , Cypriani , Iustini , Chrysostomi , Damasceni , quorum verba clarissima legi possunt apud Suarez : & nimis violenta est interpretatio

M m m m 2

Philippi

Philippi à SS. Trin. quòd non fuerint scholasticè locuti, sed reliqua verba subintellexerint.

Probatur 4. à pari. Sicut in consecratione Calicis Christus dixit: *qui pro vobis effundetur*, ita in consecratione panis dixit: *Qui pro vobis traditur*. sed hæc verba non sunt de necessitate, ut faterentur adversarij: ergo ex eo quòd Christus priora protulerit, non sequitur ea esse de necessitate in consecratione Calicis.

Probatur 5. Verba consecrationis hæc: *Hic est calix sanguinis mei*: habent sufficientem significationem præsentia sanguinis: atqui efficiunt id quod significant: ergo jam vi eorum ponitur præsentia sanguinis. Respondet citatus Thomista, in formis Sacramentorum potius attendendam esse institutionem & traditionem quam rationem: fuisse autem omnia illa verba instituta probat ex eo, quia Christus illa omnia protulit. Verùm hæc responsio adversatur huic ipsi auctori, qui contra S. Thomam docet, tria verba, nempe *ateri*, &: *mysterium fidei*, explicitè & formaliter prolata non pertinere ad essentiam formæ: & tamen Christus illa etiam protulit. Nec juvat hunc auctorem, quòd dicat, ea contineri in prioribus virtualiter: nam hac ratione nos quoque dicemus, omnia verba à Christo explicitè prolata contineri virtualiter in quatuor illis: *Hic est sanguis meus*.

879. Dices. In formâ baptismi non confertur effectus per hæc sola verba: *Ego te baptizo*: licet habeant sufficientem significationem: ergo idem de forma Calicis dici potest. R. Negando paritatem. Nam verba illa: *Ego te baptizo*, spectata secundum significationem humanam, non significant nisi ablationem materialem; & sic est propositio vera, etiamsi sequentia verba non addantur, nec alius effectus Sacramentalis producat: ergo cum illa verba gratiam non causent nisi virtute significationis Sacramentalis, & hanc non habeant, nisi quatenus continent professionem explicitam Trinitatis, cum Baptismus sit Sacramentum fidei, mirum non est, quòd effectus Sacramentalis sit etiam posterioribus verbis alligatus: at verò in verbis calicis illa verba: *Hic est calix sanguinis mei*: etiam spectatâ significatione quam habent ex impositione hominum, significant præsentiam Sanguinis, & quidem physicam: ergo non est cur non sint vera, quando sunt prolata, sive cætera addantur sive non, quamdiu non probatur Christum aliter instituisse.

Replicabis, illa verba non habere sensum adhuc perfectum, sed significationem prædicati determinati per verba sequentia. Contra 1. ergo idem dicendum adversarijs esset de forma con-

secrationis panis, quòd prædicatum determinaretur per sequentia verba: *Quod pro vobis traditur*. aut dent disparitatem. Contra 2. Quia saltem, prædicatum *Sanguis* determinati per verba sequentia, alioquin solus ille sanguis, qui admodum effusus est, poneretur vi verborum, & non ille qui in corpore remansit, si quis remansit. Contra 3. quia sequentia verba non determinant, sed tantum explicant plura prædicata sanguinis, ne qua tamen explicatione adhuc satis explicetur significatur prædicatum & præsentia sanguinis, sicuti hoc ipsum adversarij fatentur de verbo *ateri* & *mysterium fidei*, quæ fatentur non esse substantia formæ.

880. Obijciunt. 1. Totâ illa forma ponitur in Canone, assignatur in Florentino & Colonienſi Concilio: in cap. cum Martine, & Catechismo Romano jussu Pij V. qui insuper præcipit expungi ex Commentarijs Cajetani contrariam opinionem, quam ipse Cajetanus sequitur. R. 1. in Florentino non haberi omnia illa verba in editione vulgata, sed solum dictum, *omnia esse formam*, sed in illis verbis comprehenditur formam, quod verissimum est, non minus quam verissimum est, formam comprehendere in Epistola ad Corinthios. In cap. cum Martine, non dicitur, omnia illa verba esse formam, sed ab Innocentio III. respondetur Episcopo interroganti, cur addantur verba, quæ non sunt in Evangelio? respondetur, inquam, illa verba habere traditionem Apostolorum, & omnia esse mysteria plena: hoc totum fateamur omnes, sicut de verbis: *quod pro vobis traditur*: &: *ateri*: &: *mysterium fidei*. quæ non propterea sunt substantialia. 2. etiamsi dicerentur illa verba esse formam, nulli tamen dicitur, omnia esse necessaria & essentialia: sicut solemus dicere, nos recipere salutem angelicam, etiamsi in illa oratione aliqua sint, quæ non sunt pars salutacionis Angelicæ. Quoad id quod additur de correctione Cajetani, respondent nostri DD. id factum esse à Pio V. & ipso Thomista, ne ex Cajetano alij Thomista exemplum acciperent, ad libitum à S. Thoma recedendi.

Obijciunt 2. Omnia illa verba eodem ritu proferuntur à Sacerdote, & eodem charactere in Missali. R. Etiam particula *enim*, &: *ateri*. & *mysterium fidei*. ita ponuntur, & eodem ritu proferuntur. hoc autem ideo fit, quia cum pertineant ad eandem orationem, & actionem, inconveniens esset interrumpi, nec interrumpuntur verba absolutionis, & amen invocatio Trinitatis non est de essentia.

